

Vastaus valtuustoaloitteeseen kouluisännistä - Svar på fullmäktigemotionen om skolvärddar

Heikki Vestman esittää valtuustoaloitteessa kouluisännistä lisäresursseja uusien kouluisäntien palkkaamiseen Sipoon suurimpiin peruskouluihin. Aloite liittyy kunnan talousarvion kirjaukseen opetukseen sitoutumattoman henkilöstön lisäämisestä kouluihin.

Niin Nikkilän sydämessä kuin Sipoonlahden koulussa on palkattu kouluisäntä, joiden tehtäväkuvaukset on tehty omaan kouluun sopiviksi.

Nikkilän sydämessä kouluisäntä on koulujen yhteinen ja hänen keskeisiin tehtäviin kuuluu muun muassa rakentaa ja edistää oppilaiden vuorovaikutusta sekä yhteisöllisyyttä ja edesauttaa osaltaan oppilaiden ja koko kouluyhteisön fyysisestä, että henkisestä turvallisuudesta. Hänen kuuluu olla läsnä oppilaiden saatavilla, valvoa sekä puuttua välittömästi epäkohtiin ehkäisten ilkivaltaa, kiusaamista, yksinäisyyttä ja mahdollisesti koulupudokkuutta. Kouluisäntä vastaa tiloista ja niiden varauksista ja tekniikasta ja toimii linkkinä oppilaiden, opettajien, koulun henkilöstön sekä tarvittaessa teknisen toimen kanssa. Hän myös vastaanottaa tarvikkeita ja toimittaa niitä eteenpäin.

Sipoonlahden koulun kouluisännän keskeisiin tehtäviin kuuluu huolehtiminen oppilaitoksen päivittäisistä tarpeista, kulunvalvonnasta ja työn ohessa myös kasvatuskeskeisestä osallistumisesta oppilaitoksen toiminnassa sekä rakennuksen pienet huoltotyöt. Sipoonlahden koulun palkatulla kouluisännällä on erityisosaamista tekniikassa ja musiikissa, joten hän vastaa myös koulun esitys- ja konferenssitekniikan käytöstä ja ylläpidosta, tapahtumatekniikasta sekä ääni- ja valolaitteiston tekniikasta.

Kouluisännän työssä keskeisimmät työtehtävät liittyvät tilavarauksiin, tekniikkaan, kulunvalvontaan, oppilaitoksen päivittäisistä tarpeista huolehtimiseen ja koulualueen kunnossapitoon. Jokaisella koulussa työskentelevällä aikuisella, myös kouluisännällä, on kasvatusvastuu ja velvollisuus puuttua havaitsemaansa epäasialliseen käytökseen tai ilkivaltaan.

Kouluissa on selkeä tarve opetukseen sitomattomalle henkilöstölle. Oppilaat kaipaavat aikuisen läsnäoloa ja mahdollisuutta keskustella spontaanisti aikuisen kanssa. Opettajat tarvitsevat työparia kiusaamisen vastaiseen työhön, luokkien ryhmäyttämiseen sekä tunne- ja kaveritaitojen opettamiseen. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden kehittämiseen kouluissa tarvitaan uusia ammattilaisia. Myös koulujen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus edellyttää opettajien pedagogisen osaamisen rinnalle muiden ammattilaisten työpanosta.

Kouluvalmentajatoimintaa on kehitetty ja arvioitu kolmen vuoden ajan (2021–2023) valtakunnallisessa Sitouttavan koulu yhteistyön hankkeessa, jossa Sipoo oli mukana. Kouluvalmentajan työssä keskeisintä on koululäsnäolon tukeminen, vuorovaikutussuhteiden vahvistaminen sekä turvallisen ja oppilaiden osallisuutta vahvistavan koulu yhteistyön kehittäminen. Kouluvalmentajalla on ammatillista osaamista kohtaamiseen, ristiriitojen selvittämiseen sekä hyvinvoinnin tukemiseen. Hankkeen aikana Sipoossa työskenteli yksi kouluvalmentaja, jonka työn kohteena olivat 5–9-luokkien oppilaat. Tämä työalue osoittautui liian laajaksi yhdelle työntekijälle. Hankkeen päätyttyä koulutuksen toimialan talousarvioon vuodelle 2023 ja 2024 varattiin rahat kahden vakituisen kouluvalmentajan palkkaukseen, mutta lupaa näiden uusien toimien perustamiselle ei ole saatu.

Lukuvuoden 2023–2024 ajan Nikkilän Sydämessä ja Miilillä työskentelee kaksi hankerahoituksella palkattua yhteisökasvattajaa. Yhteisökasvattajien työn tavoitteena on vahvistaa ja kehittää samassa koulukiinteistössä toimivien koulujen välistä yhteistyötä ja yhteishenkeä. Yhteisökasvattajien työhön on oltu erittäin tyytyväisiä, mikä kertoo omalta osaltaan opetukseen sitomattoman henkilöstön tarpeellisuudesta.

Yhteenvedon toteamme, että kouluissa on selkeä tarve lisätä aikuisten läsnäoloa ja parantaa näin turvallisuutta. Työnjaon, työn sujumisen ja yhteistyön kannalta on tärkeää, että opetukseen sitomattoman henkilöstön tehtäväkuvaukset ovat selkeät ja päällekkäisyyksiltä vältytään.

Kouluisäntiä tarvitaan jatkossakin kouluissa arjen pyörittämiseen, mutta emme ehdota, että heitä palkattaisiin lisää suurimpiin kouluihin. Aloitteen jättäjän esittämä toive kaksoiskelpoisista kouluisännistä, joilla olisi myös vartijan koulutus, voi hankaloittaa vakanssien täyttämistä, jos kelpoisuusehtoina olisi molemmat tutkinnot.

Kunnanhallituksen jo päättämät kahden kouluvalmentajan vakanssit mahdollistavat sen, että saamme uudet ammatillaiset mukaan vahvistamaan koulujen yhteisöllistä toimintakulttuuria, tukemaan oppilaiden hyvinvointia ja ehkäisemään koulupoissaoloja, kiusaamista ja ilkivaltaa.

On hyvä muistaa, että koulupäivän aikana vain virkavastuulla olevalla opettajalla tai rehtorilla on perusopetuslain 36 b §, 36 d §, 36 e § mukaan oikeus poistaa häiritsevä oppilas, oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita ja oikeus tarkastaa oppilaan tavarat. Tätä oikeutta ei ole kouluisännillä, vartijalla, koulunkäynninohjaajilla, yhteisökasvattajilla tai kouluvalmentajilla.

Valtuustoaloitteessa esitetään myös huoli siitä, että Etelä-Karjalan mallia ei toteudu Sipoossa tällä hetkellä.

Etelä-Karjalan mallia on otettu käyttöön Sipoossa, ja siitä on ollut rehtoreille käytännön koulutusta keväällä ja syksyllä 2022. Etelä-Karjalan malli tarvitsee aina myös poliisin yhteistyötä koska lainvastainen teko koulussa käsitellään poliisin kanssa. Koulupoliisia ei ole ollut käytettävissä Sipoon kouluissa poliisiviranomaisen vähäisten resurssien takia ja koulupoliisin vaihtelevuuden takia vuosina 2022 ja 2023. Vuoden 2024 alusta Itä-Uusimaa on saanut uuden koulupoliisin kouluväkivallan torjumiseksi. Hänen työkuvaansa kuuluu rikosten ennalta ehkäisevä työ ja kouluille avunantoa sekä konsultointia lasten ja nuorten kanssa. Hän on kiertänyt Sipoon kouluja ja käynyt niissä tutustumassa alkuvuodesta ja toimittanut käytännöllistä materiaalia kouluille. Kouluilla on hänelle suorat yhteystiedot johon soittaa, kun koulussa tarvitaan poliisin apua. Aloitteen tekijä on huolensa kanssa ollut ajan tasalla, mutta siihen on nyt vuoden 2024 alusta saatu henkilöstöresursseja poliisiviranomaisilta.

Heikki Vestman föreslår i fullmäktigemotionen om skolvärddar att det anställs nya skolvärddar till de största grundskolorna i Sibbo. Motionen är kopplad till anteckningen i budgeten att antalet ickeundervisande personal skulle ökas i skolorna.

En skolvärd har anställts i både Nickby Hjärta och Sipoonlahden koulu, och deras uppgiftsbeskrivningar har anpassats för den egna skolan.

I Nickby Hjärta är skolvärden gemensam för alla skolor i byggnaden, och skolvärdens centrala uppgifter omfattar bland annat att bygga och främja gemenskapen och växelverkan bland eleverna samt att för sin del främja elevernas och hela skolgemenskapens fysiska och psykiska säkerhet. Skolvärden ska vara tillgänglig för eleverna, övervaka och ingripa omedelbart i missförhållanden och på det sättet förebygga skadegörelser, mobbning, ensamhet och eventuellt avbruten skolgång. Skolvärden ansvarar för lokalerna, utrymmesbokningar och teknik i lokalerna och fungerar som en länk mellan eleverna, lärarna, skolans personal och eventuellt med tekniska väsendet. Skolvärden tar också emot och vidarebefordrar utrustning.

I Sipoonlahden koulu omfattar skolvärdens centrala uppgifter skötsel av läroanstaltens dagliga behov och passerkontroll. Vid sidan av det dagliga arbetet har skolvärden också som uppgift att pedagogiskt delta i läroanstaltens verksamhet samt att ta hand om små underhållsarbeten i byggnaden. Skolvärden som är anställd i Sipoonlahden koulu har specialkunskaper i teknik och musik, så hen ansvarar också för användning och underhåll av framställnings- och konferensteknik, evenemangsteknik samt ljudanläggningar och ljusutrustning.

I skolvårdens arbete anknyter de viktigaste uppgifterna till utrymmesbokningar, teknik och passerkontroll samt till att ta hand om läroanstaltens dagliga behov och underhåll av skolområdet. Varje vuxen som arbetar i skolan, inklusive skolvärden, har ett pedagogiskt ansvar och en skyldighet att ingripa i osakligt beteende eller skadegörelse som hen upptäcker.

Skolorna har ett tydligt behov av personal som inte är bunden till undervisningen. Eleverna saknar närvaron av en vuxen och möjligheten att ha ett spontant samtal med en vuxen. Lärarna behöver ett arbetspar för arbetet mot mobbning, främjande av gruppanda i klassen och för att lära ut emotionella färdigheter och kamratfärdigheter. Det behövs nya yrkespersoner för att utveckla samhörigheten och delaktigheten i skolorna. Den fysiska, psykiska och sociala tryggheten i skolorna kräver också insatser av andra yrkesutbildade utöver lärarnas pedagogiska kompetens.

Under tre år (2021–2023) har skolcoachverksamheten utvecklats och evaluerats i det nationella projektet Engagerande arbete i skolgemenskapen, som Sibbo kommun deltog i. Det viktigaste i skolcoachs arbete är att stödja skolnärvaro, stärka samspelsrelationer samt utveckla en trygg skolgemenskap som stärker elevernas delaktighet. Skolcoacherna har yrkeskompetens att möta elever, utreda konflikter och stödja elevernas välbefinnande. Under projektet arbetade en skolcoach i Sibbo, och målgruppen för arbetet var elever i årskurs 5–9. Detta arbetsområde visade sig vara för omfattande för en skolcoach. Efter att projektet avslutades reserverades det anslag för utbildningssektorns budget för åren 2023 och 2024 för att anställa två ordinarie skolcoacher, men tillståndet för att inrätta dessa nya befattningar har inte ännu beviljats.

Under läsåret 2023–2024 arbetar två samhällspedagoger, som anställdes med projektförfinansiering, i skolbyggnaderna Nickby Hjärta och Miili. Syftet med samhällspedagogernas arbete är att stärka och utveckla samarbetet och gemenskapen mellan de skolor som är verksamma i skolbyggnaden. Skolorna har varit väldigt nöjda med skolcoachernas arbete, vilket i sin tur återspeglar behovet av ickeundervisande personal.

Som sammanfattning konstaterar vi att det finns ett tydligt behov av att öka de vuxnas närvaro i skolorna och på det sätt förbättra säkerheten. För att arbetsindelningen, arbetet och samarbetet ska vara smidigt är det viktigt att uppgiftsbeskrivningarna för den icke-undervisande personalen är tydliga och överlappar inte med den övriga personalens uppgifter.

Skolvårdar behövs även i fortsättningen för att vardagen rullar i skolorna, men vi föreslår inte att det anställs mera skolvårdar till de största skolorna.

De två skolcoach som kommunstyrelsen redan har beslutat om gör det möjligt att vi får nya yrkespersoner för att stärka skolornas gemensamma verksamhetskultur, stödja elevernas välbefinnande och förebygga skolfrånvaro, mobbning och skadegörelser.

Det är bra att komma ihåg att det under skoldagen endast är en lärare eller rektor med myndighetsansvar som har rätt att avlägsna en störande elev, rätt att ta föremål eller ämnen i besittning och rätt att inspektera elevens tillhörigheter enligt 36 b, 36 d och 36 e § i lagen om grundläggande utbildning. Skolvårdar, väktare, skolkuratorer, samhällspedagoger eller skolcoacher har inte denna rätt.

I fullmäktigemotionen framförs också oro över att Södra Karelens modell inte används i Sibbo för närvarande.

Södra Karelens modell har tagits i bruk i Sibbo, och en praktisk utbildning om modellen ordnades för rektorerna under våren och hösten 2022. För att utnyttja Södra Karelens modell behövs det alltid också samarbete med polisen, eftersom den lagstridiga gärningen i skolan behandlas tillsammans med polisen. På grund av polismyndighetens svaga resurser och omsättning av skolpolisen har det inte funnits en skolpolis för Sibboskolorna under åren 2022 och 2023. Från och med början av året 2024 fick östra Nyland en ny skolpolis för att förebygga skolvåld. Skolpolisens arbetsuppgifter omfattar brottsförebyggande arbete och stöd till skolorna samt konsultering med barn och ungdomar. Skolpolisen har besökt Sibboskolorna i början av året och skickat praktiskt material till skolorna. Skolorna har skolpolisens direkta kontaktuppgifter och de kan ringa skolpolisen när de behöver polisens hjälp. Den som lämnade in motionen har varit aktuell med sin oro, men nu från och med början av år 2024 har vi fått personalresurser från polismyndigheten för det.